

Тема 9

Віртуалізація

План

1. Поняття про віртуалізацію
2. З історії віртуалізації
3. Огляд технологій віртуалізації

1. Поняття про віртуалізацію

? Що таке віртуальний?

Вигаданий, уявний, зімітований.

Віртуалізувати - перейти від фактичної реальності до реальності потенційної через певну діяльність людини.

? Що буває віртуальним?

Віртуальна реальність, віртуальний клас, віртуальна економіка, віртуальна мережна спільнота, віртуальні машини тощо.

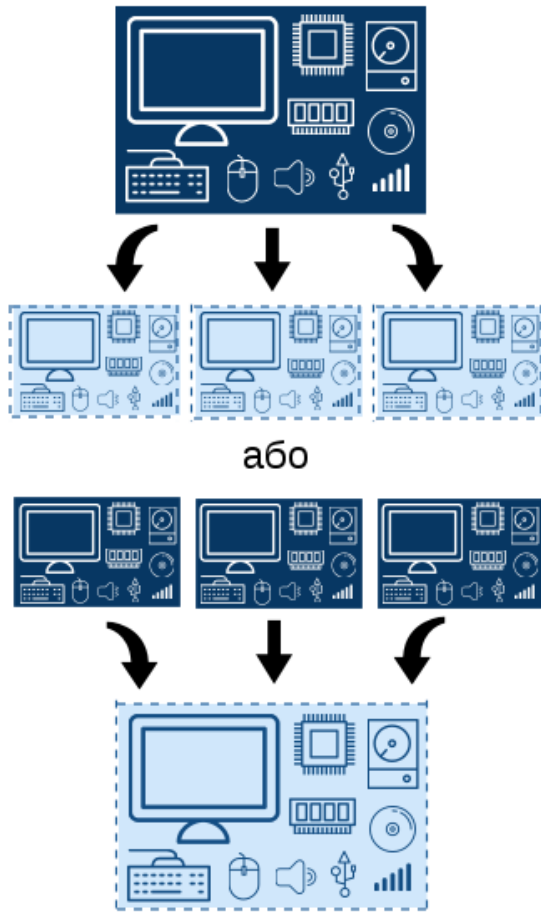
? Віртуальне - несправжнє?

Дайте свою відповідь :)

1. Поняття про віртуалізацію

Віртуалізація – це поняття, що об'єднує технології, засоби, методи тощо, котрим притаманні три головні *рис*и:

1)

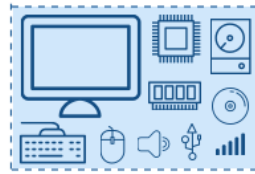
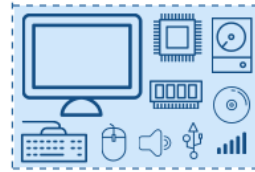
поділ ресурсів
одного фізичного комп'ютера
на декілька взаємно
незалежних віртуальних
середовищ

або

об'єднання ресурсів
кількох фізичних комп'ютерів
в одне віртуальне середовище

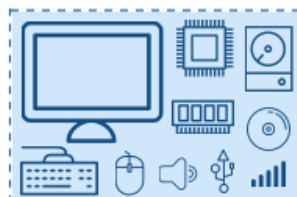
1. Поняття про віртуалізацію

2)

оперативність переходу
з одного віртуального
середовища
в інше

3)

приховування реальних
фізичних ресурсів та заміна їх
абстракціями

1. Поняття про віртуалізацію

? Які програмні продукти для віртуалізації ви знаєте?

Різні програмні засоби віртуалізації належать до різних технологій віртуалізації. Одна з найпопулярніших - віртуальні машини.

Віртуальна машина / VM (*virtual machine / VM*) - зімітований у межах реального комп'ютера віртуальний комп'ютер, на який може бути встановлено окрему ОС.

Гіпервізор (*hypervisor*) - спеціальне програмне забезпечення, яке

розподіляє ресурси між VM,
організовує взаємодію VM з фізичним обладнанням,
надає користувачу інтерфейс для керування VM.

Не плутайте віртуальні машини (результат) з гіпервізорами (засіб)!

2. 3 історії віртуалізації

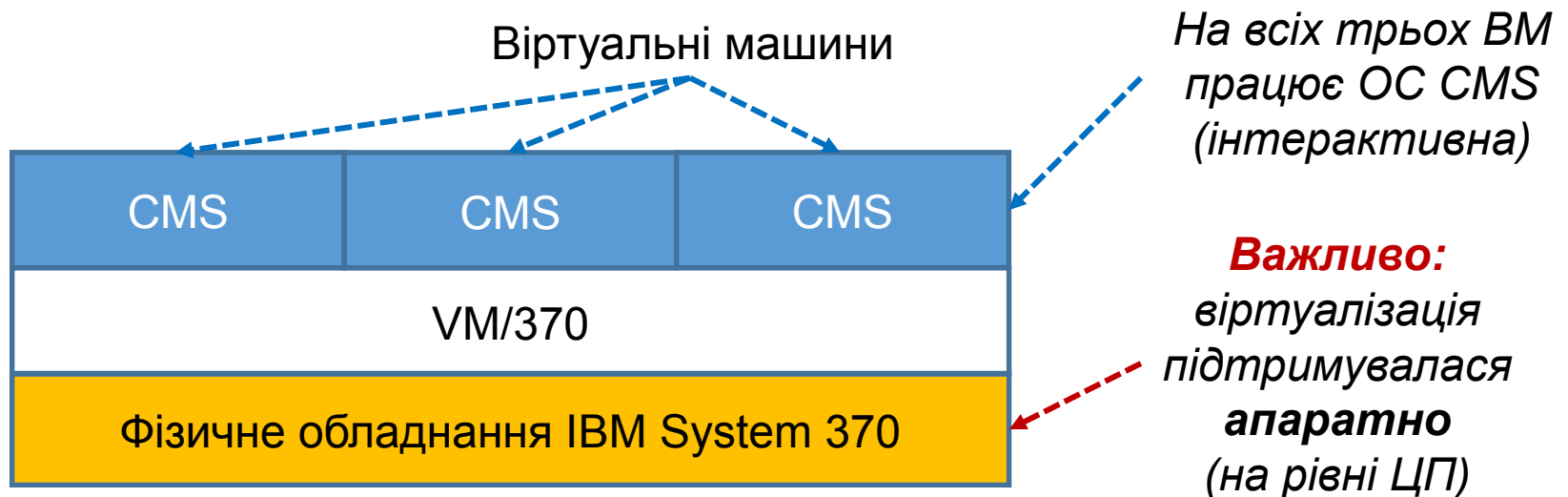
60-ті роки XX ст.: віртуалізація задля багатозадачності

У **VM/370** (для IBM System 370) кожний користувач працював з окремим образом всього апаратного забезпечення фізичної машини - віртуальною машиною.

Користувачі могли працювати кожний зі своєю віртуальною машиною - паралельно (*режим поділу часу*).

CP 67 - окрема програма у складі VM/370, яка керувала віртуальними машинами (*монітор віртуальних машин*).

На віртуальних машинах працювала окрема ОС (інтерактивна чи пакетної обробки).

2. 3 історії віртуалізації

x86: кому потрібна ця віртуалізація на ПК?

З появою ПК потреба в режимі поділу часу відпала (принаймні для звичайних користувачів). Тому у процесорах Intel x86 **апаратну підтримку віртуалізації реалізовано не було**.

Втім, ідея віртуальних машин лишилася: кілька віртуальних комп'ютерів всередині одного, тепер уже персонального. Але без апаратної віртуалізації для цього була серйозна перепона.

Службова інструкція (службова команда, *sensitive instruction*) - команда ЦП, необхідна для роботи ОС й розрахована на виконання лише на найвищому рівні привілегій.

Якщо службова інструкція надходить від програми, що працює на нижчому рівні привілеїв (від ОС, запущеної не безпосередньо, а на VM), то таку інструкцію буде виконано інакше або не буде виконано зовсім.

Приклади службових команд: команди введення-виведення, команди зміни налаштувань MMU тощо.

2.3 історії віртуалізації

x86 (продовження)

У VM/370 службові інструкції перехоплював ЦП. Він же робив відповідні виклики монітора віртуальних машин (це **апаратна віртуалізація** - *hardware-assisted virtualization*). Але в x86 цього передбачено не було.

System/360, System/390, z-серії: *тум часом у світі мейнфреймів*

Важливо (та іронічно): в ОС System/360, а згодом в System/390 та z-серіях (теж IBM) апаратна підтримка віртуалізації лишалася. І лишається дотепер.

DISCO, VMware, паравіртуалізація, віртуальні контейнери, WINE: *герої йдуть в обхід*

Були спроби обійти апаратну неспроможність і реалізувати віртуалізацію повністю програмно. Перелічимо найуспішніші.

Проект DISCO (90-ті рр. XX ст., Стенфордський університет). З цього проекту виросла компанія **VMware** та технологія динамічної трансляції (dynamic translation, перший продукт - 1999 рік).

2. 3 історії віртуалізації

DISCO, VMware, паравіртуалізація, віртуальні контейнери, WINE (продовження)

Основна ідея **методу динамічної трансляції**: перехоплювати проблемні команди й замінювати їх безпечними послідовностями коду. Змін до джерельних кодів гостьової ОС не вноситься.

Метод **паравіртуалізації** (paravirtualization) передбачає заміну службових інструкцій безпосередньо у коді гостьової ОС (потрібний доступ до джерельних кодів гостьової ОС).

Повні емулятори (pure emulators) імітують усе апаратне забезпечення комп'ютера, включно з процесором. Має нижчу продуктивність, але дозволяє зімітувати машину однієї архітектури на машині іншої архітектури.

Емуляція системних бібліотек (system library emulation) - низка дуже різних за реалізацією технологій, які віртуалізують не всю ОС, а її системні бібліотеки. Наприклад, коли програму для Windows запущено у Linux за допомогою WINE, то кожний API-виклик цієї програми перехоплюється, й імітується таке його опрацювання, ніби програму й справді запущено у Windows.

2. 3 історії віртуалізації

DISCO, VMware, паравіртуалізація та віртуальні контейнери (завершення)

Віртуальні контейнери (*virtual containers*), або віртуалізація рівня ОС (*OS level virtualization*) - технологія, що передбачає створення і паралельну роботу в межах одного фізичного комп'ютера окремих віртуальних середовищ (контейнерів). Контейнери відносно незалежні, але використовують одне ядро. Головна перевага - швидкі та потребують менше ресурсів, ніж повноцінні віртуальні машини.

Віртуальні контейнери розраховані на Unix-подібні ОС. У деяких випадках можуть запускатися на Windows як на основній ОС (наприклад, Docker), але для цього основна ОС має надати контейнерам віртуальну машину.

Цей перелік неповний. Більше - у п. 3 цієї лекції.

2005: повернення апаратної віртуалізації для ПК

У 2005 році компанії Intel та AMD представили свої перші процесори з підтримкою віртуалізації (Intel VT-x та AMD-V).

Обоє спираються на досвід IBM VM/370.

3. Огляд технологій віртуалізації

Основні тези

- Технології віртуалізації можна систематизувати по-різному.
- Конкретні засоби віртуалізації часто використовують поєднання кількох технологій.
- Весь час з'являється щось нове.

Систематизація технологій віртуалізації

за напрямом

Віртуалізація серверів

→ **Віртуальні машини**
virtual machines

→ **Гіпервізори I типу**
type 1 hypervisors, bare-metal hypervisors
VMware ESX

→ **Гіпервізори II типу**
type 2 hypervisors
Oracle VirtualBox, VMware Workstation,
VMware Player, KVM

→ **Гібридні гіпервізори**
hybrid hypervisors
Microsoft Hyper-V, Citrix Xen Server,
Oracle VM Server

→ **Віртуальні контейнери**
virtual containers, OS level virtualization
OpenVZ, Parallels Virtuozzo, Linux-VServer, FreeBSD-jail, LXC

Віртуалізація прикладних програм

application virtualization

Citrix XenApp, VMware ThinApp, Microsoft App-V

Віртуалізація робочого столу

desktop virtualization

→ **Сервіси віддаленого робочого столу**
remote desktop services (RDS)
Microsoft Remote Desktop Services, xrdp

→ **Інфраструктура віртуального робочого столу**
virtual desktop infrastructure (VDI)
Citrix XenDesktop, VMware View

Віртуалізація настільних ОС

→ **Віртуальні машини**
virtual machines

→ **Гіпервізори II типу**
type 2 hypervisors
Oracle VirtualBox, VMware Workstation,
VMware Player, KVM

→ **Віртуальні контейнери**
virtual containers, OS level virtualization
OpenVZ, Parallels Virtuozzo, Linux-VServer, FreeBSD-jail, LXC

3. Огляд технологій віртуалізації

Напрями віртуалізації

Віртуальні машини (означення - на початку лекції)

Гіпервізори I типу (*type 1 hypervisors*), або гіпервізори, "виконувані на голому залізі" (*bare-metal hypervisors*). Такий гіпервізор не має під собою жодної ОС і, власне, сам є мінімальною ОС.

Приклади: VMware ESX.

Гіпервізори II типу (*type 2 hypervisors*) працюють як ПЗ у межах уже встановленої на комп'ютері ОС (основної ОС). ОС на віртуальних машинах - гостьові ОС.

Приклади: Oracle VirtualBox, VMware Player, VMware Workstation, KVM.

Гібридні гіпервізори (*hybrid hypervisors*) є поєднанням гіпервізорів I та II типів. Гіпервізор I типу (працює безпосередньо на апаратному забезпеченні) + спеціальна сервісна ОС під управлінням гіпервізора I типу. На практиці ближчі до гіпервізорів I типу.

Приклади: Microsoft Hyper-V, Citrix Xen Server, Oracle VM Server

3. Огляд технологій віртуалізації

Напрями віртуалізації (продовження)

Віртуальні контейнери (пояснення - у п. 2)

Приклади: OpenVZ, Parallels Virtuozzo, Linux-VServer, FreeBSD-jail, LXC, Canonical LXD, Docker та ін.

Віртуалізація прикладних програм (*application virtualization*)

Вся ОС не віртуалізується. Створюється віртуальне середовище для кожного екземпляра програми. Це дає змогу застосунку працювати у середовищах, які цей застосунок початково не підтримують.

Приклади: Citrix XenApp, VMware ThinApp, Microsoft App-V.

Віртуалізація робочого столу (*desktop virtualization*)

Передбачає віртуалізацію середовища робочого столу, включаючи програми користувача. Це часто (але не обов'язково) передбачає, що користувач взаємодіє з обчислювальними потужностями віддалено, і його процеси виконуються не на пристрої користувача (ПК, ноутбучі, тонкому клієнті, планшеті, смартфоні тощо), а на сервері.

3. Огляд технологій віртуалізації

Напрями віртуалізації (продовження)

Віртуалізацію робочого столу може бути реалізовано на основі двох базових підходів: сервіси віддаленого робочого столу та інфраструктура віддаленого робочого столу.

Сервіси віддаленого робочого столу (*remote desktop services, RDS*)

ґрунтуються на наданні спільного доступу до ОС серверу (одного екземпляру цієї ОС для всіх користувачів).

Приклади: Microsoft Remote Desktop Services, xrdp.

Інфраструктура віддаленого робочого столу (*virtual desktop infrastructure, VDI*) забезпечує кожному користувачу доступ до окремого екземпляру ОС.

Приклади: Citrix XenDesktop, VMware View.

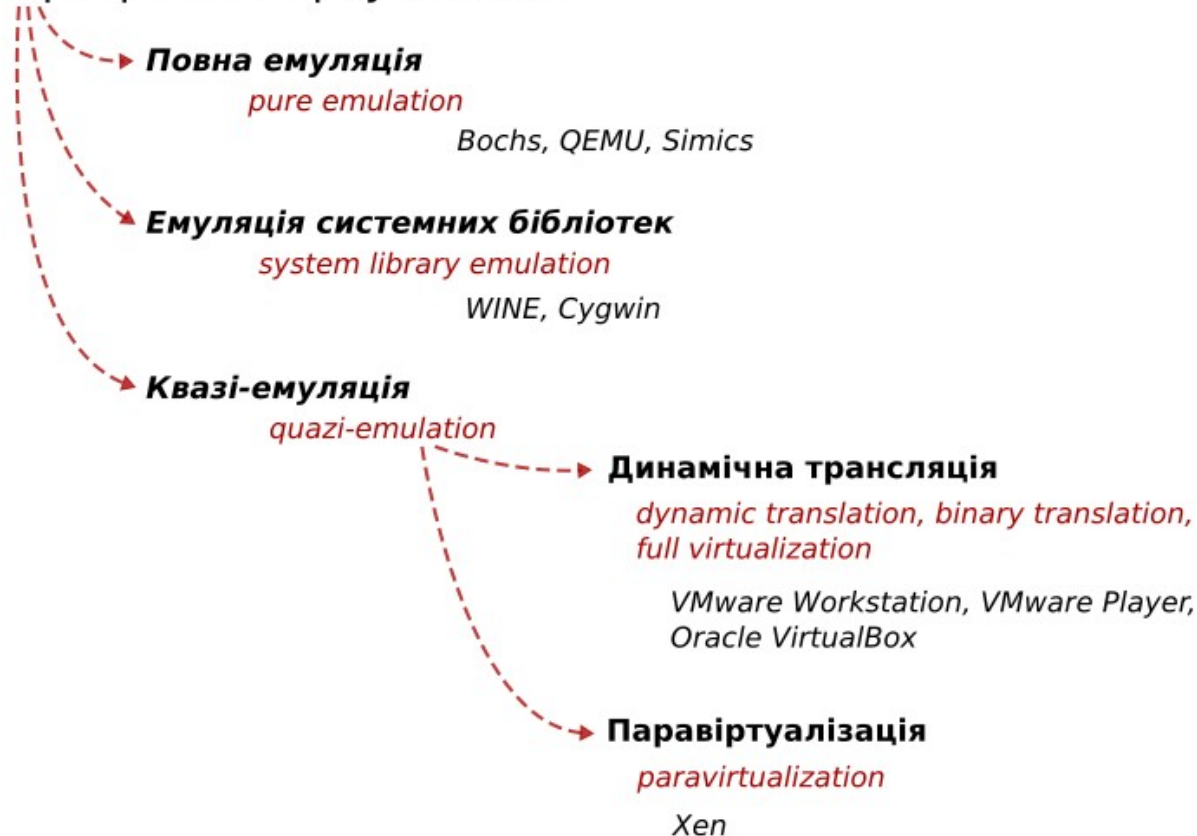

Систематизація технологій віртуалізації

за методом

Програмна віртуалізація

Апаратна віртуалізація

hardware-assisted virtualization

Intel VT-x, AMD-V

3. Огляд технологій віртуалізації

З новенького

- *Хто швидший?*

На практиці технології апаратної віртуалізації за продуктивністю не обов'язково переважають технології програмної віртуалізації.

- *Взаємопроникнення*

Різні напрями і методи віртуалізації поєднуються. Наприклад:

KVM: динамічна трансляція для ОС із закритим кодом + паравіртуалізація для ОС з відкритим кодом

Oracle VM Server для x86: паравіртуалізація для ОС з відкритим кодом + апаратна віртуалізація для ОС із закритим кодом

Virtuozzo: початково - віртуальні контейнери, тепер - контейнери + адаптований гіпервізор KVM

Proxmox VE: віртуальні машини на базі KVM (динамічна трансляція та паравіртуалізація) + віртуальні контейнери на базі Open VZ.

- *Вкладена віртуалізація (nested virtualization)*

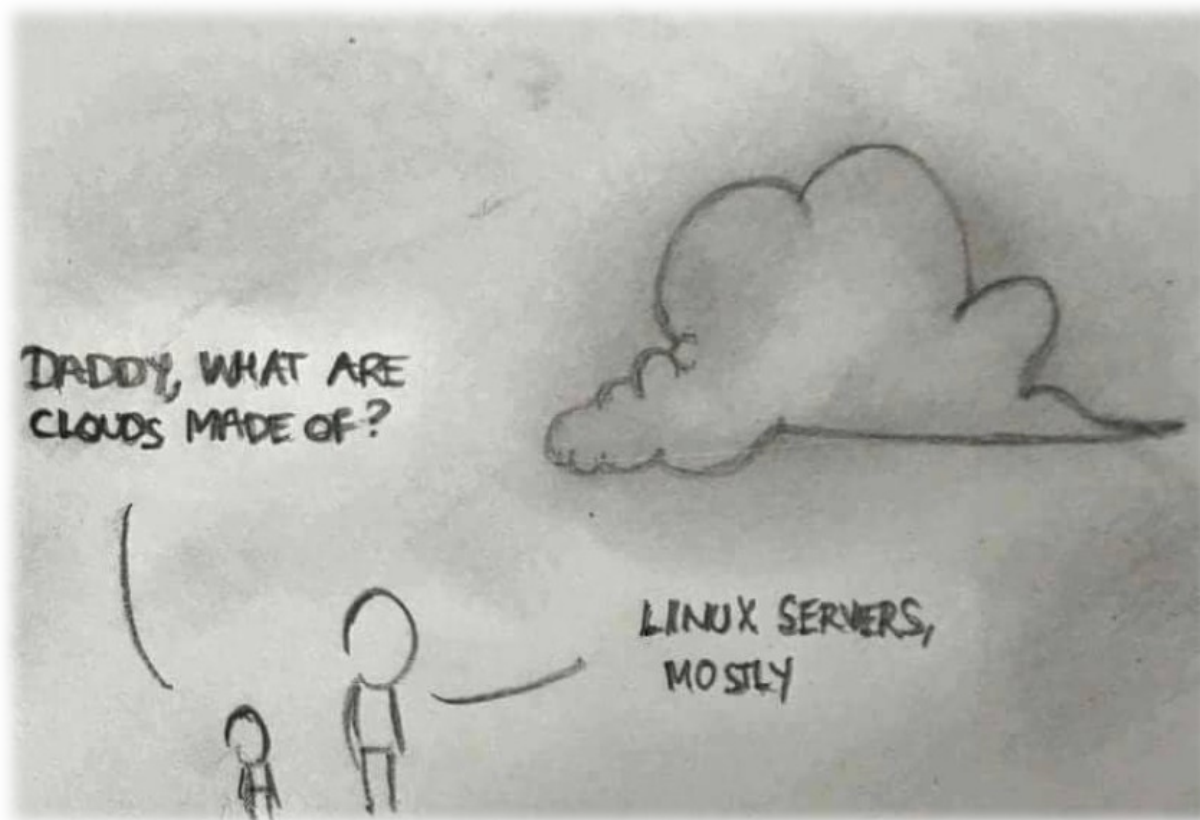
Термін, що використовується на позначення можливості запуску одного віртуалізованого середовища всередині іншого.

Приклади: гіпервізори KVM, Xen, VMware ESXi, Microsoft Hyper-V, хмарна платформа Oracle Ravello; VirtualBox (раніше - лише для AMD, тепер і для Intel).

3. Огляд технологій віртуалізації

До чого тут хмари?

Хмарні технології спираються на різноманітні технології віртуалізації. Часто - на поєднання технологій.

3. Огляд технологій віртуалізації

? А як ми знатимемо, де ми:
на реальній ми машині
чи на віртуальній?

У Linux (один зі способів) - команда `systemd-detect-virt`:

```
ubuntu@ip-172-31-5-206:~$ systemd-detect-virt  
xen
```

Гіпервізор Xen
(хмарний сервіс
Amazon EC2)

```
olena@ubuntu:~$ systemd-detect-virt  
none
```

без віртуалізації

```
root@tryit-curious:~# systemd-detect-virt  
lxc
```

Віртуальний контейнер
LXD (на базі LXC)

```
sysadmin@localhost:~$ systemd-detect-virt  
docker
```

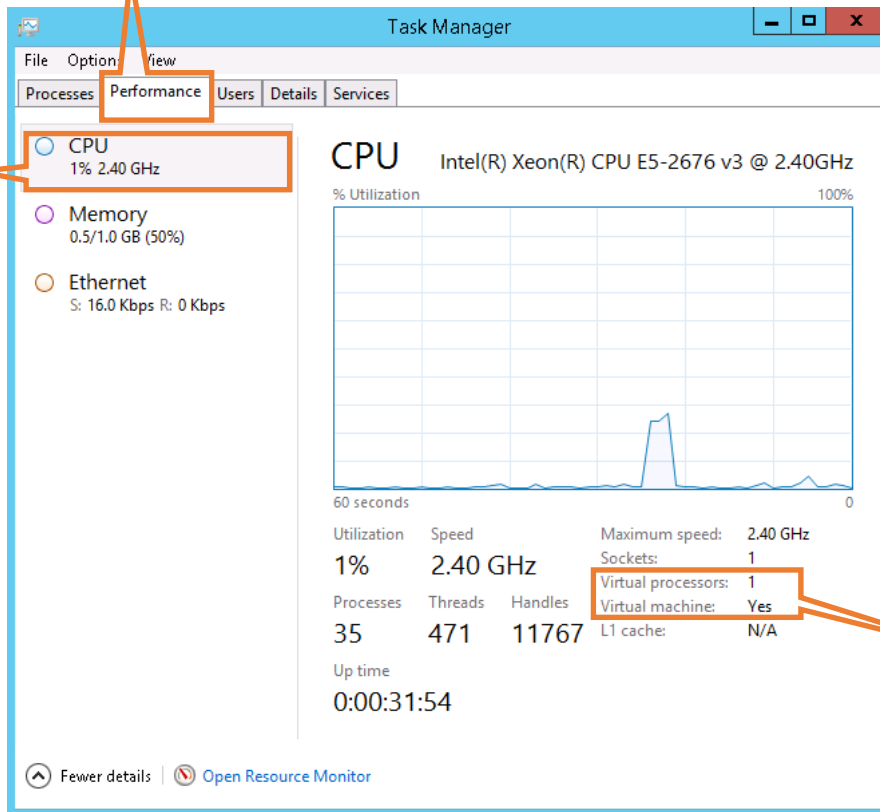
Віртуальний контейнер
Docker

3. Огляд технологій віртуалізації

У Windows - через Диспетчер завдань:

Вкладка Performance / Продуктивність / Производительность

Розділ CPU / Процесор

Базовая скорость:	2,40 ГГц
Сокетов:	1
Ядра:	2
Логических процессоров:	4
Виртуализация:	Включено
Кэш L1:	128 КБ
Кэш L2:	512 КБ
Кэш L3:	3,0 МБ

Апаратну віртуалізацію ввімкнено (але ми на реальній машині)

Maximum speed:	2.40 GHz
Sockets:	1
Virtual processors:	1
Virtual machine:	Yes
L1 cache:	N/A

Ми на віртуальній машині. Віртуальний процесор один.

Поля Virtual processors, Virtual machine, Virtualization - перелік може відрізнитися

3. Огляд технологій віртуалізації

У Windows - через *PowerShell*:

```
PS C:\Users\Administrator> get-wmiobject win32_computersystem | fl model  
  
model : VirtualBox
```

Для самоїтнього читання

1. [**Silberschatz, Galvin, Gagne, 2018**] Chapter 18.
2. [**Stollings, 2017**] Chapter 14.
3. [**Tanenbaum, Bos, 2014**] Chapter 7.
4. Popek G. J. Formal Requirements for Virtualization Third Generation Architectures / Gerald J. Popek, Robert P. Goldberg // Communications of the ACM. – 1974. – №7(17). – P. 412-421